

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 81

Sobota, 12. oktobra 1935

Leto X

Narodnost in socializem

(Ob zboru »Mlade Bosne«)

Socializem ni nikdar zanikaval narodnostnega vprašanja, ki je z razvojem današnjega družabnega reda dobil tolikšen pomen. Nasprotno, socializem se je vedno zavzemal in boril za svobodno življenje vsakega naroda in je tudi podpiral gibanja, ki so stremela po osvobojenju naroda izpod tuje nadvlade. Prav tako je pa socializem vedno nasprotoval meščanskemu nacionalizmu, iz katerega se je po vojni razvil fašizem, in ki ima usta polna nacionalistično-šovinističnih fraz, misli pa samo na to, kako bo teroristično zagospodaril nad lastnim narodom. Prav tako je socializem vedno razkrinkaval »nacionalizem«, kakor ga predstavljajo naši »pohorci«, ki neprestano govoré o naciji, mislijo pa samo na to, kako bodo prišli na oblast in vpregli narod in državo v svoj voz.

Rekli smo, da je socializem vedno podpiral vsako resnično narodno gibanje, ki je stremelo po osvobojenju svojega naroda in ni ogrožalo drugega. To je potrdilo nedavno beograjsko zborovanje »Mlade Bosne«.

»Mlada Bosna« je z vsemi sredstvi delala za osvoboditev Bosne izpo Avstro-Ogrske in za osvobojenje vseh Jugoslovanov. Mnogo njenih članov je habsburški režim obsodil na hude kazni, med njimi je bil n. pr. v travniškem procesu obsojen tudi naš prijatelj s. Mirko Kus-Nikolajev na pet let robije v Zenici. Marsikdo je žrtvoval svoje življenje. V »Mladi Bosni« se je manjša skupina zavzemala samo za individualne akte proti predstavnikom avstro-ogrškega režima, dočim je večja skupina delala za prebujenje vsega naroda v Bosni. O tej skupini je član »Mlade Bosne« književnik Borivoj Jevtić na sedanjem beograjskem zborovanju poročal to-le:

»Ta skupina, v neki meri vezana s socialistično stranko, je smatrala za svojo prvo revolucionarno dolžnost prosvetljevanje in pripravljane bosanskih množic, ki so bile gospodarsko popolnoma izčrpane. V socialističnem glasilu »Glas Slobode«, ki je izhajal v Sarajevu, in v njegovem uredniku Sretenu Jakšiću, so videli revolucionarji tega krila »Mlade Bosne« svojega naravnega zaveznika. Nekateri so požrtvovalno sodelovali v tem dnevniku rdeče opozicije, ki je med vojno s svojim nepomirljivim stališčem proti generalu Sarkotiću znatno dvignil umravljeni duh bosanskih množic.«

Kako se razlikujejo ti idealni borci za narodno svobodo od raznih orjunaških in JNS-arških nacionalistov!

Taka je bila predvojna jugoslovanska nacionalna revolucionarna omladina iz Bosne in Hercegovine. Globoko smo prepričani, da velik del sedanjih težav izvira odtod, ker v izgradnji jugoslovanske države niso sodelovali tisti, ki so že pred in med vojno dokazali svoje nesebično narodno čuvstvanje in široko razumevanje problemov nove jugoslovanske skupnosti v času, ko ona še ni bila ustvarjena.

Jugoslovanski nacionalni omladini pred vojno je lebdel pred očmi poleg nacionalnega tudi socialni ideal, ideal socialne pravičnosti in gospodarske demokracije.

Demokracija je ideal, za katerega se je borila »Mlada Bosna«... in to je tudi danes njeno načelno stališče.

V Grčiji so se generali odločili za monarhijo

Izsilili so odstop Tsaldarisove vlade, nakar je Kondilisova vlada v parlamentu proglasila monarhijo.

Ko se je grški generaliteti posrečilo, zadržati vnezelično vstajo, ki je imela namen obračunati z monarhistično razpoloženo oficirsko kliko, je bilo jasno, da bo v Grčiji prej ali slej prišlo do izklicanja monarhije. Med oficirskim korom se nahaja sicer še vedno mnogo republikancev, ali so trenutno v precejšnji manjšini in ne zavzemajo nobenih važnih položajev.

Dne 10. oktobra so generali izsilili odstop Tsaldarisove vlade, ki je bila od vsega početka na zelo slabih nogah in sama razdeljena v republikanski in monarhistični tabor. Nato so generali v sporazumu z vojnim ministrom Kondilisom sestavili novo vlado. Nova vlada je takoj sklicala parlament. Ker so

se volitve v ta parlament vršile po vnezelični vstaji, je jasno, da je večina sestavljena tako, kot je orientirana sedanja vlada. Parlament je takoj sklenil:

1. Ukiniti republikansko ustavo;
2. uveljaviti monarhistično ustavo iz l. 1911;
3. izvesti plebiscit dne 3. novembra;
4. proglasiti generala Kondilisa za kraljevega namestnika.

Prevratniki hočejo svoj udar legalizirati s plebiscitom, ki ga bodo seveda sami izvedli.

Gotovo je, da v Grčiji tudi po tem udaru močnih generalov ne bo miru. Generali so s svojim nastopom pokazali, da sme vsak delati kar hoče, ako ima moč v rokah.

Društvo narodov je sklenilo

sankcije proti Italiji

Društvo narodov je proglasilo Italijo za napadalko in sklenilo priporočiti vsem državam, da izvajajo sankcije proti Italiji.

Sankcije bodo obstojale:

1. v prepovedi dajanja kreditov Italiji;
2. zmanjšanju italijanskega uvoza

Mednarodna transportna federacija proti Italiji

Mednarodna federacija dela je pozvala priključene strokovne zveze, da odklonijo nakladanje in prevoz blaga

Vojna v Afriki

Italijanska vojska zadeva ob težkoče.

Italijanska vojska je osvojila Aduo in Aksum brez posebnih težkoč. V tem so Abesinci pritegnili nove čete. Večji oddelek je prišel nad Aduo za hrbel italijanski vojski ter s tem napravil zmedo v italijanskih operacijah. Italijani so hoteli v ozemlju od Aduo do Aksuma utrditi svojo operacijsko bazo. Toda ojačanje abesinske vojske, ki hoče to preprečiti, je ta namen zaenkrat onemogočilo. Abesinci so si zopet osvojili Aksum.

Abesinci imajo očitno namen, najprej opraviti z vojsko pri Adui ter ji onemogočiti prodiranje v notranjost Abesinije in potem voditi z Italijani guerilsko vojno.

Drugo večjo vojsko zbirajo Abesinci ob železnici Djibuti—Adis-Abeba in v okolici mesta Harrar, ker so pričeli Italijani prodirati z vso naglico iz Somalije v pokrajini Ogaden.

Abesinci sami priznavajo, da so Italijani prodrli 20 do 45 km daleč v njih deželo s svojo moderno opremo, tanki itd. na severu. Abesinci se najbolj boje strupnih plinov ter imajo tudi jako malo plinskih mask. Abesinci vidijo svojo obrambo predvsem v tem, da preprečijo italijansko prodiranje in koncentričen napad dveh velikih italijanskih armad, ki ga Italija pripravlja. Zato so pričeli Abesinci ofenzivo najprej pri Adui, torej preden je mogoča borba s somalijsko italijansko vojsko.

Te dni pravzaprav v Abesiniji ni večjih bojev. Italijani izjavljajo, da s tanki in drugimi vojnimi pomočki zaradi terena ne morejo dalje, marveč morajo graditi ceste itd.

Afrikanska vojna je torej zagonetka. V dolgotrajni vojni bi Abesinija krvno izkrcavala, Italija pa gospodarsko. To

v posamezne države; 3. omejiti izvoza blaga in surovin za izdelavo vojnega materiala v Italijo; 4. ukinitve prepovedi izvoza orožja v Abesinijo.

V Italiji vlada radi sklenjenih sankcij ogorčenje, pri odločujočih faktorjih pa težka skrb.

Mednarodna transportna federacija proti Italiji

namenjenega za Italijo. Zlasti velja to za pomorski promet.

Uspešen odpor Abesincev.

mora vedeti tudi Italija, tembolj vedeti, ker v Zenevi sklepajo o sankcijah, ki bodo sicer dvomljive vrdenosti, a je tem tehtnejše stališče Anglije, ki ne bo dopuščala, da bi se v Afriki poleg nje kdorkoli preveč šopiril.

Zato smo skoraj uverjeni, da je sporazum v tem manjši riziko, kakor dokončna vojna.

Kdo je napadalec?

trdi italijansko časopisje, ker tistih 150 kilometrov kolikor so italijanske divizije prodrle v notranjost abesinske zemlje, ni »nikogar last«, ker tam baje meja ni točno označena. Če je temu tako, zakaj ni te kraje že dosedaj upravljal kak italijanski guverner mesto abesinskega in zakaj si jih morajo sedaj šele z bombami osvajat? Tudi Japonci so rekli, da Mandžurija nima poglavarja, dokler ji ga niso oni postavili.

»Izbirajte med prijateljstvom do Italije in med smrtjo!«

Tako se glase letaki, ki jih spuščajo italijanski avijoni, po abesinskem zaledju.

Bombe iz italijanskih letal

so v Adui ubile 45 žensk in otrok. Bombardirana je bila tudi bolnica, kljub izvešeni zastavi z rdečim križem.

Indeks cen porasel za 7 odstotkov

V primeri z lanskim septembrom zaznamuje indeks cen življenjskih potrebščin porast za okroglo 7 odstotkov. Draginja torej narašča. Potrebni bodo hitri ukrepi.

Nova uredba o kmečkih dolgovih

Dolgovi nad 50 odstotkov vrednosti kmečke posesti se odpišejo, upniku pa izplača država.

Dne 5. oktobra je bila objavljena nova uredba o kmečkih dolgovih. Prva je bila publicirana 20. aprila 1932 in je bila petkrat novelirana. Z vsako novelo so se izpreminjali odplačilni pogoji in obrestna mera. Do odplačevanja dolgov doslej še ni prišlo, ker se je z novelami podaljševal tudi moratorij za kmečke dolgove iz leta v leto.

Nova uredba bo prav tako stopila v veljavo šele 1. novembra 1936, ko začne v uredbi predvideni rok odplačevanja in zapade prvi obrok.

Kdo je zaščiten?

Po novi uredbi so deležni zaščite vsi kmetje in najemniki zemlje (tudi obrtniki itd.), ne glede na to, ako za obdelovanje zemlje najemajo delovno silo, samo da je njihov glavni dohodek poljedelstvo in da posameznik nima več kot 75 hektarjev orne zemlje družinska zadruga pa ne več kot 200 hektarjev.

Upniki se dele v dve kategoriji.

V prvo spadajo denarni zavodi in vse vrste ustanov, v drugo zasebniki.

Odplačilni rok znaša 12 let. Upnikom prve kategorije je treba plačevati 4 in pol odstotne obresti in anuiteto 6 odst. posojenega kapitala v prvem in 16 in pol odstotkov v zadnjem letu.

Zasebnim upnikom gredo 1 odst. obresti in anuiteta 4 odst. posojenega kapitala v prvem in 14,9 odstotkov v zadnjem letu.

Odplačilni roki.

Dolžnik, ki bi zamudil tri obroke izgubi pravico do zaščite. Vsak neplačani obrok pa lahko dolžnik iztoži in zarubi. Obresti se plačujejo enkrat ali dvakrat letno, pri meničnih posojilih dvakrat v dvehmesečnih. Glavnica se odplačuje vsako leto 15. novembra (počenši od 15. novembra 1936), najkasneje pa 30 dni po zapadlosti.

Že zapadle obresti v višini 4,5 oz. 1 odst. za čas od 23. novembra 1933 do 15. novembra 1936 pa mora plačati dolžnik do 15. novembra 1935.

Delni odpis dolga.

Dolžnik, ki pred sodiščem dokaže, da je prezadolžen, t. j. da znašajo dolgovi nad 50 odst. vrednosti njegovega imetja, more zaprositi, da se mu s sodno odločbo zniža dolg na 50 odst. njegove imovine. Oškodovane upnike bo v takem slučaju izplačala država.

Podaljšanje izplačilnega roka.

Dolžnik, čigar dolgovi znašajo več kot 20 odst. vrednosti njegovega imetja in ki ne more odplačevati dolga radi izrednih razmer, sme zaprositi sodišče za podaljšanje odplačilnega roka. Sodišče sme odplačilni rok podaljšati na 25 let in obenem znižati obrestno mero na največ 2 odstotka.

Skrajšanje odplačilnega roka.

Nasprotno pa je upnik upravičen, da predlaga sodišču skrajšanje odplačilnega roka, ako obenem dokaže, da je dolžnik v stanju dolg odplačati. Sodišče sme v takem primeru skrajšati odplačilni rok od 12 na največ 6 let.

Mogoče je tudi

pobotanje.

Ako se hoče dolžnik pobotati, mora v tem slučaju plačati 80 odstotkov terjatve — to lahko stori do 50 odstotkov s hranilno knjižico dotičnega zavoda (ki jo lahko kupi mnogo cenejše od kogarkoli), 30 odstotkov pa plača v gotovini.

Naši rudarji ne pojdejo v take razmere

Kakšen je položaj v rudnikih, kamor poganjajo naše rudarje

Ob priliki pogajanj za nabavo premoga državnim železnicam je aktivni minister izjavil, da naj gredo naši rudarji v tiste rudnike, ki bodo dobili več naročil. Med tem je prišlo poročilo, da državni rudnik Breza v Bosni rabi 100 rudarjev. Rudarji iz Velenja in Zabukovce so že dobili poziv za izselitev v Bosno. Da pa ne bodo šli kar tako na slepo, so poslali velenjski in zabukovski rudarji dva rudarja v Brezo, da proučita možnost zaposlitve in eksistence.

Kar sta odposlanca ugotovila, je sporočilo načelstvo lokalnega odbora II. skupine rudarjev v Velenju Delavski zbornici v Ljubljani; poročilo pravi:

Z ozirom na naše predhodne razgovore v zadevi zaposlitve velenjskih rudarjev na državnem rudniku Breza v Bosni, Vas tem potom vljudno obveščamo, da je podpisan odpotoval v Bosno na državni rudnik Breza skupno z lokalnim načelnikom iz Zabukovce, Košakom, v svrhu ugotovitve možnosti zaposlenja velenjskih in zabukovskih rudarjev ter rešitve ostalih vprašanj, ki so v neposredni zvezi z morebitno zaposlitvijo.

K vprašanju zaposlitve prilagamo odgovor Direkcije državnega rudnika v Brezi v originalu. Pri tej priliki nam je izjavil jamski upravnik, da se le z največjo težavo branijo sprejemati v delo brezposelne rudarje, ki prihajajo na upravo vsak dan, s pismenimi priporočili raznih oblastnih predstavnikov, tako raznih ministrov, poslancev itd.

Toda tudi če bi hoteli iti, jih ne sprejemajo

Prepis.
Direkcija državnog rudnika Breza
Br. 10861-35. Breza, 2. okt. 1935.
Direkcija državnog rudnika
Velenje.
U vezi dopisa p. n. br. 1085-35
čast je ovoj direkciji potrditi, da je
danas došao Polanc Josip, rudarski

Uspešen zaključek stavke mizarških pomočnikov v Beogradu

Kolektivni dogovor podpisan

V Beogradu so dne 9. septembra stopili v stavko mizarški pomočniki v okroglo 300 delavnicah. Namen stavke je bil doseči izboljšanje položaja in ureditev delovnih razmer s kolektivno pogodbo. Zastavalo je 2000 pomočnikov. Takoj prvi teden stavke je podpisalo dogovor 70 mojstrov. Zaposleni so podpirali stavkajoče na ta način, da so plačevali

Takšna je uredba; ker bo pa pravzaprav stopila v veljavo šele 15. novembra 1936, ni izključeno, da bo doživela še marsikakšne spremembe. Definitivna rešitev vprašanja kmečkih dolgov ta uredba ne izgleda. Najmanj pa je s to uredbo rešen položaj našega kmeta ki je danes nevzdržen radi nizkih cen poljskih pridelkov, slabega konzuma in uničenja njegove kreditne sposobnosti.

Položaj delavstva na tem rudniku je tak-le: Najvišji zaslužek v septembru 1935 je znašal Din 60, najnižji pa Din 29. Razume se, da so to plače kopačev v akordu. Plačuje se, kakor je iz navedenega razvidno, tudi izpod minimalne plače, predvidene v »Radnem ugovoru«.

Rudniških stanovanj sploh ni na razpolago in tudi večje število sedaj zaposlenih delavcev stanuje na kmetih, kar bi za naše rudarje absolutno ne moglo priti v poštev. Ta stanovanja na kmetih z eno ali dvema sobama stanejo mesečno Din 180 do Din 200. Sameci plačujejo za hrano mesečno Din 300 do Din 350. Delavstvo na tem rudniku je izpostavljeno silnim šikanam. Za vsako najmanjšo stvar se jih kaznuje z občutno denarno globo. Tako je n. pr. za september skupni izkaz denarnih glob znašal Din 40.000, kar znese povprečno na 1000 tam zaposlenih rudarjev na vsakega delavca Din 40 kazni mesečno.

Priganjstvo pri delu pa je na vrhuncu sodobnega sistema dela. To najbolj podčrtuje dejstvo, da je v statistiki nezgod za september 1935 ugotovljenih nič manj kakor 27 težkih in lahkih telesnih poškodb. Podpisani sem slučajno imel priliko slišati v pisarni to uradno poročilo, katero pove takorekoč vse.

S tem potovanjem podpisanega načelstva je torej vprašanje zaposlitve velenjskih rudarjev na rudniku Breza smatrati za izključeno in zaključeno.

Načelstvo II. rudarske skupine za rudnik Velenje.

radnik iz Velenja, donio osobno spomenuti dopis i saznao od podpisate, da je u današnjim prilikama nemoguće uposliti nijednog radnika sa strane, pa niti kopače.
Štambiljka Direktor rudnika:
Direkcije (podpis nečitljiv).
Breza.

po Din 3 na dan v podporni fond. V teku par tednov so dogovor podpisali tudi ostali mojstri, razen par, tako, da lahko trdimo, da je stavka uspešno zaključena, ker se trenutno nahaja v stavki samo še okroglo 200 pomočnikov.

Stavka je bila živ dokaz delavske solidarnosti in je zlasti vpoštevanja vreden njen moralni uspeh.

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevalja Talpa 21

Hiša, ki bi jo imenovali vsepovsod, razen v centralni Ameriki, revno barako ki je komaj dobra, da služi na stavbišču za shrambo orodja, je bila postavljena na koleh. Sploh postavljajo tod vse hiše, zlasti izven večjih mest, na kole. Če bi bile sezidane na zemlji ali če bi imele celo kleti, bi bile v deževni dobi vsak dan prepravljene. Toda to ni edini vzrok. Pri hiši, ki stoji na koleh, piha veter neprestano pod tli, tako da je v hiši lepo hladno. Razen tega pa hiše, ki je tako zgrajena, ne obiskuje toliko nezaželenih gostov, kakor kaže, kušarice, škorpionji, pajki, kobilice, črčiki, milijarde mravelj in tisoči drugi ubežniki iz bližnjega grmičevja. Vsi ti bolj ali manj razveseljivi prebivalci tropskega grmičevja se splazijo seveda tudi po kolih kvišku, vendar za ne morejo priti v tolikih množinah in tako lahko v hišo, kakor če bi bila postavljena hiša na zemljo.

Vsi vzroki, ki silijo tu ljudi, da si na ta način grade hiše, so ostali prav isti, ki so silili naše pradede, da so si ustvarili stanovišče na drevju.

harju često tako strese in zamaje, da bi človek mislil, da je res zgrajena na drevesu. Indijanci pa so imeli hiše zgrajene kar na zemlji. Tudi moje stanišče je bilo tako zgrajeno, zato pa so prihajale živali vanj in odhajale zopet iz njega, kakor bi bila to njihova pravica.

Hiša je imela na vsaki strani vrata, da sta prihajala vanjo svetloba in veter. Ko so moji tovariši zapustili hišo, so zaprli vsa vrata z leho. Tedi je bilo v hiši in pred njo polno življenja; tovariši so se prepirali zaradi ognja, se togotili za ščepec soli, ki jo je ta ali oni vzela, ne da bi koga vprašal, nadalje so dolgo in brezplodno diskutirali, kdo mora ta dan priskrbeti drva. Če sem pomislil na vse to živo življenje, se mi je zazdelo hiša pošastno samotna in tiha. Vselej, kadar sem šel po vodo, me je mučilo, da bi vsaj enkrat pogledal vanjo, ali ni kdo kaj v njej zapustil. Potem pa mi je zopet ugajala pošastna tišina, ki je objemala hišo. Ta samota se je prav tako skladala s samotno okolico, kakor s samotno, ki sem v njej živel. Tako sem vselej, kadar sem prišel k hiši, zatrl v sebi željo, da bi odprl vrata in pogledal vanjo. Natanko sem vedel, da je bila koča prazna, docela prazna, da ni nihče niti kosa razcapane

stvar svojo vrednost. Misterioznega občutja, ki je objemalo hišo, si nisem maral razdreti. Tako sem si vsaj lahko umišljal, da se je v to krščansko hišo zatekel duh starega azteškega svečenika, ki ni mogel najti nikjer miru, ker je poklal na oltarju boga ljudi, jim iztrgal srca iz živega telesa in jih zmetal nenasitnemu bogu pred zlate noge.

12
Ko sem šel neki dan zopet po vodo, sem zagledal črno modrega pajka, ki je imel bleščeče zeleno glavo in je po hišni steni lovil plen. Pognal se je bliskovito za nekaj palcev, obstal, nekaj časa oprezoval, nato se je zopet pognal nekoliko dalje in je znova oprezoval. Tako je križem kračem preiskal desko v dolžini enega metra, pri čemer je preiskal vso desko; mestoma je zapuščal za sabo zelo tanko nitko, čije namen sicer ni bil, da bi zadržala in zapletla mrčes, ki bi lezel po deski navzgor, nego naj bi samo ovirala njegov tek, da bi ga pajek z močnim naskokom naskočil — potem ko bi preiskal sosedno desko in se zopet vrnil. Ta vrsta pajkov napada plen samo z naskokom, in sicer od zadaj; plen zgrabi takoj v zatilniku, tako da mrčes ne more uporabiti orožja, če pa si bo žele ali klešč ali škarje.

Kongres italijanskih protifašističnih emigrantov

se bo vršil 12. in 13. oktobra v Parizu

O smernicah kongresa piše »Avanti«: »Kot posledica mnogih sestankov predstavnikov vseh protifašističnih struj, ki so se sestajali, da prouče možnosti sporazuma za edinstveno borbo proti vojni italijanskega fašizma v Abesiniji, je med predstavniki Partito Socialista Massimalista (kujih glasilo je »Avanti«), Partito Socialista in Partito Comunista d'Italia došlo do popolnega sporazuma o načinu borbe proti fašizmu in proti abesinski vojni. Med ostalim vsebuje ta sporazum sledeči dve točki:

1. Konstituiral se je odbor, sestavljen iz predstavnikov strank, ki so sodelovale in ki bodo sodelovale v skupni akciji. Ta odbor ima dolžnost, da koordinira in da vodi borbo proti vojni na temelju smernic sprejetega programa.

2. Kongres protifašističnih Italijanov bo pokazal najprimernejši način splošne borbe proti abesinski vojni in začetek širšega zbiranja delavskih mas v razvoju te borbe.

Apel protifašističnih žen.

Skupina protifašističnih žen pod imenom »Marija Kuličeva«, je izdala sledeči manifest:

»Sodružice, delavke! Italijanski fašistični kapitalizem mrzlično pripravljata napad na Abesinijo. Zjedini mo se, da preprečimo ta novi fašistični imperialistični zločin, ki bo prinesel katastrofo in smrt abesinskemu in italijanskemu narodu. Spomnimo se naših babic in naših mater, ki so se metale na tračnice, da so preprečile odhod vojakov na roparski pohod v Afriko. Ne pričakujemo niti od francoskega, niti od angleškega režima, niti od Društva narodov svojega osvobojenja od vojne in fašizma. Samo solidarna akcija proletarijata in delavskih mas vsega sveta bi mogla zrušiti fašizem, tako da bi njegov poraz ne pomenil zmage niti angleškega, niti francoskega imperializma, marveč zmago italijanskega delavstva in delavstva vsega sveta.

Doli z vojno proti Abesiniji!
Ne ene puške, ne ene vreče premoga, ne ene kangle petroleja, ne enega zrna žita, ki bi moglo služiti vojni proti Abesiniji!

Živel bojkot delavstva vsega sveta proti fašistični Italiji!

(Po »Istri« z dne 4. 10. 1935.)

Doma in po svetu

Klerofašisti ne poznajo koroških Slovencev. Minuli četrtek, na dan 15-letnice koroškega plebiscita, je v dunajskem radiju govoril neki Bundeskulturrat, ki je na vse mogoče načine poveličeval junaštvo Korošcev ob priliki plebiscita. Kadarkoli pa bi moral imenovati slovensko narodno manjšino, je ves čas govoril le o »Windische«. Za oficijelne klerofašiste očitno koroški Slovenci ne postojajo, temveč se jih titulira s psovko »Windische«. Ta dični Kulturrat iz dežele, kjer se vlada po intencijah papeške enciklike »Quadragesimo anno«, je tudi popolnoma zamolčal, da je bila slovenska narodna manjšina s krvavo udušeno februarso vstajo avstrijskih socialistov oropana poslednjih svobodščin in manjšinske zaščite. Klerofašizem, ki ima tudi pri nas mnogo zagovornikov, je s tem pokazal svoje pravo lice.

12 milijonov Din kredita za zgradbo prvega dela železniške proge Št. Janž—Sevnica je ministrski svet te dni odobril. Gradnjo nove osem kilometrov dolge železniške proge je izlicitiralo podjetje Dukić in drug v Ljubljani.

Berlinska olimpijada, Vatikan in »Slovenec«. Nemški fašizem se trudi na kripelje, da bi ne prišlo do odpovedi svetovne olimpijade, ki bi se imela vršiti prihodnje leto v Berlinu. Jasnno je, da hoče nemški fašizem izrabiti to mednarodno prireditel v svoje namene, ki nimajo s sportom ničesar skupnega. V vseh državah se vodi ogorčena propaganda s strani antifašistov proti tej olimpijadi. In ko so zadnjič nemški fašisti v Ratiboru ubili nekega judovskega nogometaša, je tudi vaticansko glasilo »Osservatore Romano« napisalo o

nacističnim kljukastem sportu to-le laskavo izjavo: »Ta zločin je samo epizoda kot posledica neke kampanje, nekega sistematično gojenega sovraštva, političnega in socialnega preganjanja neizmerne obsega in dnevnega moralnega kamenjenja. Predno moremo o tem govoriti, da gre (v danem primeru) za izbruh ljudskih strasti, je treba reči, da je to delo odgovornih oseb, ki jih je lahko ugotoviti. To je delo neke eksaktne (natančne) teorije, ki velja kot pravilo življenja in se bahavo naziva rasna civilizacija. To je delo uzakonjenega nasilja, ki, sklicujoč se na rasno zakonodajo, osvaja ne samo področje sporta, ampak vse (javno življenje)«. — Tako vaticansko glasilo. Katoliškega »Slovenca« pa to niti najmanj ne ženi in dela olimpijsko reklamo naprej; bo že vedel zakaj.

Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo razširjati in prodajati »Jutarnji list« št. 8499 in »Zagorski list« št. 54.

25 letnica obstoja umetniške grupe »Radnik« v Novem Sadu se bo vršila v nedeljo, dne 20. oktobra t. l. v dvorani Delavske zbornice.

Stroge obsodbe nad marksisti v Avstriji so zopet pričela izrekati avstrijska sodišča. Na Dunaju je bilo te dni obsojenih več socialistov na dolgoletno ječo.

Za zblizanje med Nemčijo in Avstrijo se na vso moč trudi znani klerikalni diplomat grof Papan. Pri nekem razgovoru v Salzburgu je baje pridobil za to idejo vse deželne glavarje v Avstriji, kar je kanclerja Schuschnigga tako pretreslo, da se je onesvestil.

V ogledalu

Kaj nam je najbolj potrebno? V Zagrebu so gospodje stolnega kapitlja mnenja, da nove cerkve. Čim bodo sezidane, bo lahko nameščenih več desetih duhovnikov, denar bo pritekalo v blagajne v še večjih množinah itd. Ker socialisti ne soglašamo s stališčem stolnega kapitlja v Zagrebu, in pravimo, da so druge, socialne potrebe večje, se je »Domoljub« razhujal na nas. Pogreva stare očitke, da žive delavski voditelji na stroške delavcev itd. Gospodje, od česa pa žive duhovni voditelji slovenskega naroda, mogoče od molitve? Delavski »voditelji«, ki žive na račun delavstva stoji pod kontrolo organizacij. Ali stojite vi pod kontrolo tistih, ki vas vzdržujejo? Kdo kontrolira vaše dohodke. Delavskih »voditeljev« je v razmerju z vami 1 : 1000. Toda, če je vsak izmed teh »voditeljev« s svojim delom pripomožal delavstvu do najmanjšega izboljšanja zasluzka in delovnih razmer, je storil več, kot pa je storil kdorkoli izmed vas tisočeri, ki pravite, da je treba potpeti na zemlji radi večnega plačila. Socializem, pravite, da je judovskega izvora. Potem so fizikalni zakoni, ki so jih odkrili Judje tudi judovskega izvora? Tega nihče ne trdi, ker so ti zakoni postojali poprej, predno jih je učenjak doumel. Tako je tudi družabni red in gospodarski sistem postojal pred Marxom; Marx je dal le analizo tega reda in sistema in ugotovil njegov nadaljnji razvoj. Kakor je spoznanje fizikalnih zakonov omogočilo razvoj tehnike itd., tako omogoča spoznanje razvoja človeške družbe njeno preobrazbo oz. sistematično predpripravo za njeno preobrazbo. Marksizem je prav tako malo judovski kot zakon o težnosti. Marx je bil Jud, ali je bil zaradi svojega znanstvenega dela izobčen iz judovske cerkve oz. cerkvene občine, tudi Kristus je bil Jud in je bil radi svoje nove vere, ki jo je iznajdal, od judovske duhovščine preganjan. Kaj nam je torej potrebno? Spoznanje, da gospodje grade cerkve, ker se jim zdi to v njihovem interesu potrebno, socialisti pa gradimo novo družbo, ki naj da človeku že na zemlji to, kar bo imel potem lahko tudi v nebesih.

Jačce — težko 50 kil. Zadnjič smo priobčili po beograjski »Politiki« zajca — dolgega 4 metre. Danes prinašamo iz novega za šolarje obveznega učbenika o higijeni novo cvetko. V »Higijeni« za šesti razred srednjih šol (odobreni in priporočeni po glavnem prosvetnem svetu) piše na 18. strani:

»Za prehrano se najčesteje uporabljajo kokošja jajca, redkeje račja, gosja in purja. Eno kokošje jajce je težko povprečno 50 kilogramov. V enem jajcu je 14% beljakovine in 10% masti.«

»Politika« pripominja: »Ako ta in taka higijena pride v roke kakemu amerišskemu farmerju, bo takoj tvegala potovanje preko oceana, samo da pride do take kokoši ali vsaj do njene jajca.«

Zakaj pa jih nimamo in ne bomo imeli? »Mariborski Večernik« piše: »Če bi jih imeli...« V svojem govoru v Slovenjgradcu je dejal g. minister brez portfelja dr. Miha Krek: »Tudi v sreskih samoupravah, še bolj pa v banovinskih, naj ljudstvo pride do vodilne besede po svojih svobodno izvoljenih zastopnikih. Če bi te samouprave sploh obstojale, pa jih ni in jih — ne bo.« — Mi bi pa želeli zvedeti, zakaj jih ni in jih ne bo? Morda nam pojasni JNS (sedaj pohorsko) glasilo, zakaj jih ni, saj so bili JNSarji še do pred kratkim na oblasti. Glasilo JRZ pa bi nam morda lahko pojasnilo, zakaj jih ne bo!

Ruski pisatelji v Pragi. Te dni so obiskali ruski novinarji in pisatelji Prago, kjer so jim češkoslovaški tovariši priredili prisrčen sprejem.

Pierre Cot, bivši francoski minister za aviacijo, sedanjí predsednik parlamentarne komisije za zrakoplovstvo in eden izmed najuglednejših vodij radikalno - socialistične stranke, je bil izvoljen predsednikom Odbora za obrano abesinskega naroda. Pierre Cot je izjavil sodelavniku protifašističnega lista »La Difesa«, da bo z vsemi silami podprl borbo, ki jo vodi italijanski protifašistični odbor proti akciji fašizma v vzhodni Afriki.

Dva letnika rezervistov je poklicala Francija pod orožje.

Tu in tam. V Abesiniji teče kri, v Ženevi šampanjec. V Abesiniji se razlega bojni krik, v Ženevi klepetajo sklerotični diplomati. V Abesiniji se žene in deca skrivajo po pečinah, v Ženevi sedé v mehkih foteljih. V Abesiniji vlada strah in trepet, v Ženevi dremlejo.

Kongres mladine proti vojni in fašizmu, ki se je vršil v Detroitu (Amerika), je trajal sedem dni in je bilo na njem zastopanih dva milijona članov, od katoliških in protestantskih omladincev, do socialistov in komunistov.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Pokopališče — zlata jama

Uprava starega jenkvenega pokopališča pri sv. Petru je stavila mestni občini predlog za zamenjavo sveta. Po tem predlogu občina odstopi cerkveni upravi vsaj tako veliko parcelo kot je staro pokopališče, razen tega pa mora sprejeti še neke druge pogoje in sicer: Spomeniki na pokopališču ostanejo last pokopališke uprave, ki jih bo odstranila in vnovčila, izjemno par zgodovinskih nagrobnih kamnov, ki jih sme obdržati občina. Zato pa se občina zavezuje, da bo pokopališče preuredila v park, ki mora biti pa tako urejen, da ne bo žalil estetskega in verskega čuta ter se bo občina pri tem morala še posebej ozirati na želje in zahteve sedanje pokopališke uprave. — Citatelji bodo sami lahko uganili, da gre v danem primeru za dober kšeft, ki ga hoče napraviti pokopališka uprava z mestno občino. Pokopališče je bilo desetletja in desetletja zlata jama, iz katere je črpala pokopališka uprava. Odkar se na tem pokopališču več ne pokopava, je zlata dež seveda prenehala, zato se pa hočejo gospodje tega posvečenega prostora

Med železničarji. Ali misliš, da se Francija in Anglija ne moreta kosati z Nemčijo, kar se tiče tehničnih naprav in organizacije železniškega prometa? — O, pač! Zakaj neki potem hodiš baš v Nemčijo študirat promet? Nikar se ne spodtikaj nad tem, mi smo bili hudi samo na nemške socialne demokrate, sedaj pa vladajo v rajhu kljukasti fašisti...

L. delavski prosvetni večer »Zarje« ki bo nocoj v dvorani Delavske zbornice ob 20. uri, biva zares lep in bogat. Delavska godba »Zarja« bo zaigrala kot uvod Schönherjev »Delavski pozdrav« in Sobčenkove venček ruskih pesmi: »Od Urala do Bajkala«. Recitirane bodo pesmi Ane P. Krasne, ame-

ra znebiti in pri tem še zadnjič iztisniti iz blagoslovljene zemlje, kar se iztisniti da. Za zemljo, ki je trenutno brez vsake vrednosti in bo tudi še dolgo tako ostalo, hočejo gospodje parcelo, ki bi pomenila zanje novo premoženje. Za nič in zopet za nič naj bi občina dala stotisoče vredno parcelo in nosila izdatke za napravo parka, dočim bi se stari lastniki okoristili pri prodaji spomenikov, devastirano zemljišče pa prepustili občini. Vse kar je prav! Po naše je treba to stvar zasukniti, ne pokopališka uprava sme kaj zahtevati od občine, ampak obratno, občina od pokopališke uprave. Občina naj predpiše pokopališki upravi odstranitev nagrobnih spomenikov in spremembo pokopališča v park po od mestne občine odobrenih načrtih. To je tudi edin odgovor, ki ga more dati občina na stavljeno ponudbo. Zaenkrat je o predlogu pokopališke uprave razpravljal komaj pristojni odsek občinskega sveta, ki je pa sklenil odstaviti ga z dnevnega reda. Upajmo, da ne bo prišel več na dnevni red, vsaj v tej obliki ne kot sedaj.

riške slovenske delavske pesnice »Kedaj?« in F. Z. »Vnemenskim prerokom«. Flautist Viktor Čampa bo zaigral na flauti Bachovo »Romanco« in fantazijo »Spominj na R. Schumana«. Koncertna pevka Stefanija Frankovska bo pa zapela dve ariji iz ruskega filma »Pastir Kostja«. Baritonist Dragko Žagar, ki ga slišimo tudi na ploščah in v radiu bo zapel tri solospelpe: »Da sem praprot«, »Oj sijaj sonce« in »Kak ribcam dobro gre...« Pri klavirju pianistka Silva Hrašovec. Znani harmonikar bo zaigral na kromatični harmoniki slovenske narodne in druge komade. Torej lep, bogat spored. Naj nikdo ne ostane doma!

Maribor

Kdo je bil vodja napadalcev na S. Eržena? Pri zadnji razpravi proti napadalcem s. Viktorja Eržena in tovarišem so nekateri obtoženci prišli res skesan z resnico na dan, ker jih je bilo dejanja sram in so resnično obžalovali, da so se dali speljati k divjaškemu napadu od inteligentnih »voditeljev«. Pravi povzročitelji tega pohoda na delavski sestanek sicer še niso bili izdani pred sodiščem, a marsikaj se je vendar pojasnilo pri razpravi, česar ni mogla razčistiti dveletna sodna preiskava. Mi se bomo k temu procesu še nekajkrat povrnili, ker je z marsikatero strani silno važen in poučen za nas, kot tudi za druge. Za danes ugotavljamo med drugim: Obtoženci so izpovedali, da jim je v službi med delovnim časom v Delavnici državnih železnic v Mariboru naročil njih službeni predstavljatelj, delovodja zvančnik obtoženi Šantl Simon, da morajo iti na shod k Achtigju, a še prej so bili povabljeni v gostilno »Zadruga državnih železničarjev«. Tam so v gostilni pili s Simonom Šantlom vino, katero je plačal isti gospod Šantl. Ko so se napili vina, so pa šli v gostilno Achtig, da tam razbijejo oblastno dovoljeni shod »podružnice Saveza metalških radnika Jugoslavije«. Šantl sam se je seve tudi udeležil razbijanja tega shoda. K razpravi je prišel g. Simon Šantl v uniformi državne železnice. Gospod Šantl mora torej imeti prav mnogo denarja, da lahko v tej bedi še drugim plačuje vino. Kaj pa pravi k temu nastopu in delovanju zvančnika državne železnice vodstvo delavnice državnih železnic in direkcija?

Okrožnica »Pohorcev« zaplenjena. »Slovenec« poroča, da je minulo sredo policija zaplenila večji zabor okrožnic politične vsebine, ki so bile namenjene pristajšem »pohorske blagovesti«. Okrožnice so se nahajale v hiši nekega znanega mariborskega odvjetnika.

O velikih zaslugah, ki sta si jih pridobila dr. Lipold in dr. Juvan za naše mesto, je bilo v zadnjem času mnogo polemike med glasili JRZ in JNS. Sedaj je vse utihnilo.

Ne nasedajte lažnjivim obljubam. 30 milijonov dinarjev sleparskih provizij v inozemstvu. Te dni sta se vršili pred mariborskim kazenskim senatom dve večji razpravi, ki sta zopet pokazali, kako čudovito pokazali, kako čudovito so ljudje lahko verovali v lažnjive obljube, da nasedajo zapeljivim obljubam. Posestniki, trgovci, župniki, kuharice, premožni in revni so se dali ogoljufati od nekega mladeniča Trstenjaka iz ptujske okolice s tem, da so mu izročili zlatino in srebrnino, zlate ure in hranilne knjižice pod obljubo, da jim bo vse to dobro vnovčil, a potem ni bilo ne njega, ne denarja. Zopet drugi, zlasti zadolženi lastniki malih in večjih hiš so nasedli

oglasu »Mariborer Zeitung«, kjer je nekdo ponujal ugodna posojila po 6 odstotkov. Seveda je dobil takoj brez števila ponudb ta zastopnik Meyer, ki pa seveda sam ni imel nobenega denarja, a tudi oni ne, v katerih imenu je ponujal posojila. Izkazalo se je, da dela sporazumno z neko družbo »Geld- und Grundstückverein in Bodenbach« v češkoslovaški republiki, katera je zopet v zvezi s podobno družbo v Berlinu in Londonu. Te družbe naj bi sicer dale posojilo, a v resnici izdajajo le časopis, v katerem objavljajo šifre, t. j. napačna imena »posojilodajalcev«, ki zopet ničesar nimajo, nego vsi skupaj samo pobirajo provizije za obljubljena posojila. Ze prvi agent teh družb v Mariboru je pobral na ta račun od posameznih žrtev po 700 do 900 pa tudi do 1400 dinarjev in so našli doslej okrog 25 takih žrtev. Ljudje so spregledali po navadi šele takrat, ko so zahtevali posojilodajalci že drugič ali tretjič daljna akonta plačila za obljubljena posojila. Državni tožilec je pri razpravi zatrjeval, da so po njegovih računih samo iz naših krajev izplačali ljudje tekom zadnjih let okrog 30 milijonov dinarjev za takšne prošnje posojil v inozemstvo. Denar pošiljajo potom mednarodnih čekov preko vseh deviznih odredb. Te goljufive kupčije vršijo že dolgo let po raznimi firmami večinoma inozemski agenti. Pa tudi domače nevedneže izrabljajo inozemske družbe za take sleparske posle in jim pošiljajo navodila, katera pa jim priporočajo skrivati ali uničiti pred oblastmi. Obsojenemu M. K. je okrožno sodišče prisodilo 6 mesecev strogega zapore na Din 1000 povprečnine pogojno, če v 6 mesecih poravnava vsem oškodovanim prizadeto škodo, ki znaša v tem primeru okrog 10.000 Din. Zadeva kaže, kam vodi denarna kriza ljudi, ki so v stiski, ter se obesijo na vsako bilko, in riskirajo vse, samo da bi prišli do posojil, pa naj si bodo še tako draga in pa brezupna.

Vaje v obrambi pred zračnimi napadi se bodo vršile v ponedeljek, dne 14. t. m. Več letal bo izvedlo napad in metalo bombe na mesto.

Z brezmotornimi letali bodo tukajšnji jadranci prdvajali v nedeljo popoldne na tezenskem letališču nekaj letov.

Gasilska vaja se bo vršila v nedeljo, dne 20. t. m. pri mariborskem gradu.

Mariborsko gledališče. Sobota, 12. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Red B. Nedelja, 13. oktobra ob 20. uri: »Tartuffe«.

Abonentje, dvignite svoje izkaznice, ker bodo sedaj abonentske predstave v teku. Sprejemajo se še nove prijave dnevno pri gledališki blagajni (tel. 23-82). **Mesečni obroki od Din 9 navzgor!**

V gledališki pevski zbor se sprejemajo novinke in novinci. Priglasje sprejema kapelnik Herzog vsak dan od 12. do pol 13. ure, ali pa blagajna gledališča.

Celje

lavcem, je ravnatelj izjavil, da ne plača ničesar in da bi tudi ostali ne bili dobili, če bi bil on takrat doma, ko se je imela vršiti razprava. Delavcem vsled tega sporočamo, da se s podatki obračajo na organizacijo, ki bo nadaljnje uredila, da se bodo zakonita določila izpolnjevala tudi v Cinkarni. »Zarja« bo priredila tudi letos plesne vaje, počeni z nedeljo, dne 13. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu v Celju. Vsi ljubitelji plesne zabave vlijudno vabljeni!

Trbovlje

Zima se bliža.

V Trbovljah je okrog 4000 rudarskih otrok, ki jim za zimo primanjkuje obleke in obutve. Najbolj prizadeti so šoloobvezni rudarski otroci, ki bodo morali še v poznih jesenskih mesecih hoditi bosi v šolo. Kdor ve, koliko rudarji čez poletje zaslužijo, se temu pač ne bo čudil. Saj mezde rudarskega delavstva letos niso zadostovale niti za najpotrebnejšo hrano, da bi mogli vzdržati pri napornem delu.

Karitativna društva so s svojimi akcijami skoraj popolnoma utihnili. Bodi, da svojih nalog ne izvršujejo, bodi, da tisti, kateri bi lahko kaj dali, nimajo čuta z ubogo rudarsko deco.

Zato bo pač potreba nuditi rudarju toliko zasluzka, da ne bo navezan na miloščino. Ni čudno, da se sliši po kolonijah mrmanje rudarjev, rudarskih žen in brezposelnih, liki daljnemu gremju pred nevihto.

Pri nas se pač vse odlaga na zadnji trenotek. Zato tudi rudarji zadnji trenotek zahtevajo, da se jim dajo sredstva na kakršenkoli način na razpolago, da se bodo oblekli in obuli njihovi otroci.

Zagorje ob Savi

Brat si mi, kakršnekoli vere si. Komaj se je pri nas poglelo prvo razburjenje, ki ga je povzročila nova politična epidemija med našimi častljivimi meščani, že je prišlo drugo razburjenje. Pri našem zagorskem rudniku, in sicer na obratu Kotredež, se je pojavil nov paznik, pod katerim so se udomačile razmere, kakor včasih, ko so Turki gospodarili nad kristjani. Ker je pa to že davno minulo, zato naj ve kot Bosanec, da nikakor ne bo šlo, če misli, da bo svoje manire uveljavil pri slovenskih rudarjih. Poskrbeli bomo tudi, da bo rudarsko glavarstvo izvedelo, ali ima ta gospod pravico kršiti odredbe rudarskega glavarstva.

Pa še en paznik (poleg ostalih višjih) je v tem obratu, ki zasluži, da ga mimogrede omenimo. To je tisti, ki je na glasu kot najbolj krščanski. Če bi ta gospod bolj razumel, kaj je človek-delavec in pogledal sebe, pa se manj spodtikal nad tem, kaj »Delavska Politika« piše, bi se marsikatera krivica, ki jo morajo delavci prenašati, ne zgodila. Gospodje, krščanski socialci, ki pravite, da na tem obratu napredujete, dajte enkrat ta dva gospoda na rešeto! — **Kara Mustafa.**

Kranj

Shoda, ki se je vršila v nedeljo ob izredno slabem vremenu, se ni moglo udeležiti okoliško delavstvo, razen male izjeme požrtvovalnih sodružic in sodrugov. Sicer pa je bila dvorana kljub temu zasedena. Vsi navzoči so referentno obljubili, da grejo na delo za organizacijo in končno v boj za zboljšanje današnjih razmer v tovarnah. Opaziti pa je bilo, da iz nekaterih malih podjetij delavci sploh niso bili zastopani, čeprav se je z letaki vabilo skoro slehernega tekstilnega delavca v Kranju. V kratkem bo sklican še en velik shod, ki bo pravočasno razglašen. Delavci v tistih podjetjih, ki bodo ostali pasivni ob veliki borbeni akciji, bodo radi svoje brezbriznosti podvrženi še nadaljnemu izkoriščanju. Obsodilo jih bo pa vse zavedno delavstvo. Zato vsi v boj za pravice, dokler je še čas!

Delavstvu »Jugočeške«. V sorodni tovarni, last delničarjev »Jugočeške«, v Beogradu stavlja delavstvo, v boju za svoje pravice. Eventuelne ponudbe s strani vodstva za službo v Beogradu, naj delavstvo odklanja; obenem pa naj borbo svojih sodelavcev spremlja s simpatijami.

Nesreča železničarja. Blizu postaje Podnart se je nedavno ponesrečil zavirač tovarnega vlaka, ki je med vožnjo padel z voza. Ponesrečenca, ki je pri padcu dobil poškodbe na glavi, je naslednji osebni vlak odpeljal v ljubljansko bolnico. Kakor se je dognelo, je bil ponesrečenec že preko 48 ur (!) neprenehoma v službi, zato je vzrok nesreče lahko razumljiv. Železničarji, kdaj se boste zganili?

Zivahnost na obrtni razstavi je bila zlasti v nedeljo. Kar se tiče razstave, se je publika najbolj zanimala za paviljone OUZD. Seveda se je za vsak obiskovalec oglašil tudi na veselilnem prostoru, samo če je dobil prostor. Sviral je — gramofon, priključen na ojačevalec. Pred mikrofonom so zapeli tudi naši pevci par pesmi, zlasti delavske. Poročilo o razstavi še sledi.

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) veseli film »Dolarski princ«. — Med dodatki tudi barvan film »Pomladna idila«. — Sledi »Kirurg bolnice St. George«.

Šočanj

Za nadure in povrnitev preveč plačanih prispevkov za bolniško blagajno. Dne 3. oktobra se je vršila pri tukašnjem sreskem sodišču razprava delavca Selcerja Ivana proti Detičeku Ivanu. Selcer je vložil proti Detičeku tožbo, da mu je v dobi od 1. julija 1932 do 13. maja 1935 odtegnil kot prispevek za bolniško blagajno Din 1207,55, medtem ko znaša članski prispevek za čas, ko je bil Selcer od Detičeka prijavljen, Din 412,57. — Detiček je pri razpravi priznal, da je bil Selcer v zgoraj navedenem času nepretrgano v službi. Iz poročila OUZD pa je razvidno, da je bil tožitelj Selcer v tem času šestkrat odjavljen, skupno za dobo 1 leta in 25 dni. Nadalje je Detiček priznal, da je odtegoval Selcerju po Din 44 in Din 36 mesečnega prispevka, dočim bi mu smel le po Din 15,50. — Selcer je zahteval nadalje, da mu Detiček plača Din 1101.— za nadure. Med razpravo se je ugovarjalo, da Detiček plačuje svoje delavce z boni in da delavci pri njem kupujejo svoje potrebščine in pijačo. Sodnik je podučil Detičeka, da je plačevanje delavcev z boni nedopustno, obenem pa mu je tudi priporočil, da izdaja delavcem tedenske izplačilne listke. Na prigovarjanje sodnika sta Detiček in Selcer sklenila poravnavo: 1. Detiček črta Selcerju dolg, ki ga ima glasom njegove knjige v trgovini v znesku Din 472.—; 2. Detiček izplača Selcerju takoj na roko Din 250.—; 3. Upošteva se, da je Detiček Selcerju plačal v bonih Din 272.— na račun preveč plačane bolniške blagajne, kar je prejel Selcer že v mesecu januarju ter Din 200, kateri znesek je prejel Selcer kot plačilo nadur v mesecu februarju istotako v bonu. — Na ta način je dobil Selcer skupno Din 1192.—, kar je vsekakor lep uspeh. Podučil pa je Selcerja zaupnik s. Pevec. Iz te razsodbe je razvidno, kar je »Delavska Politika« že nešteto pisala, da si morajo delavci, če hočejo pred sodiščem svoje pravice uveljaviti, sproti pisati nadure in odtegljaje za bolniško blagajno. — Delavci, ki kupujejo pri svojem delodajalcu in hodijo v njegovo gostilno kakor je to slučaj pri Detičeku, naj zahtevajo nabavne knjižice, te knjižice kolkujejo z Din 5.— (ta kolektivna velja za 1 leto) in naj zahtevajo od svojega delodajalca da jim sproti vsako stvar vpiše. Obenem naj poudarimo še enkrat: delavci, organizirajte se in naročite si delavski list »Delavska Politika«, pa hoste lahko uspešno branili svoje pravice.

Tezno

Tezenčani proti Pobrzanom. Spojitev občin brez odločanja volilcev je povzročila splošno zmedo in prepire. Tako tudi v pobrezki občini, ki so ji priključili nekdanjo samostojno občino Tezno. Zadnje čase se vodi polemika v časopisju, ki zlasti zameri Tezenčanom, da so za odcepitev od Pobrežja. Nekaj Tezenčanov nam je poslalo daljši članek o potrebi pregrupacije pobrezke občine. Kaj zahtevajo Tezenčani? Na vsak način proč od Pobrežja. Ogrevajo se ali za priključitev k Radvanju, s katerim so tvorili še pred vojno skupno občino, ali pa naj se jim da samostojnost. V tem slučaju reflektirajo tudi na priključitev naselbine Dobrava k Tezno in pravijo, da so se o tem že sporazumeli s Hočani. S Tezno v Radvanje baje vodijo lepše ceste, kot pa s Tezno na Pobrežje, čez nasip in močvirni Strazun. Iz Sp. Tezna na občinski urad na Pobrežju je celo uro hoda. Tezenčani se tudi sicer čutijo užaljene in zapostavljene. Pravijo, da se z njimi ravna kot z berači. Pa niso kar tako: »Kar se tiče finančnega vprašanja, je res, da imamo mi Tezenčani dolgove, imeli smo pa tudi denar. Imamo lepo šolo, električno razsvetlavo itd., kar smo si že vse poprej sami uredili, postajališče, za katero smo se že leta in leta borili, ko se še nikomur ni sanjalo o kakšni združitvi s Pobrežjem. In kolikor je Pobrežje sedaj prispevalo, je prispevalo tudi v svojo korist, ker je jasno, da je večjemu delu Pobrežja ugodnejše hoditi na tezensko postajališče kakor pa na mestni koldvor. Da bi nam Pobrežje bilo naklonjeno, pač ne more nikdo trditi. Kar je novega, n. pr. gramozna jama (za katero pa prispeva Din 10.000 banovina in je Tezno dalo svoje hranilne knjižice), nekoliko luči in nič več, je prav malo in to Tezno gotovo s svojimi dohodki samo krije. Čutimo se zapostavljeni! Ako pride star Tezenčan, bodisi posestnik, trgovec, obrtnik ali delavec na pobrezki občinski urad, se ga ne pozna,

in je kakor da bi prišel pred ministre. Občinski urad stane ogromno denarja in je zaposlenih kakih 20 oseb — pa noben Tezenčan. Itd.« Pri taki nezadovoljnosti je seveda samo ena možnost: naj Tezenčani glasujejo in odločijo. Se Izraelci so ušli iz egiptovske sužnosti. Ko je Faraon s svojimi vojščaki planil za njimi, ga je zalilo Rdeče morje, če bi pa Pobržani hoteli planiti za Tezenčani in jih zadržati, jih bo požrla stražunsko močvirje.

»Prevara klerikalizma je zadnja podlaga sistema izkoriščanja in ničvrednosti.«
L. Feuerbach.

Strokovno gibanje

Mariborski strokovni funkcionarji, obratni zaupniki, člani svobodnih strokovnih organizacij — pozor! Eden najosnovnejših principov našega pokreta je živahen medsebojni kontakt in izmenjava misli. Zato so razne prilike na razpolago: bodisi seje, sestanki ali večja zborovanja. Pri takih prilikah je mogoča kritika ali odobravanje, iznašanje zahtev, pritožb ali želj. Ker se pa mnogi člani in funkcionarji našega pokreta ne poslužujejo vseh teh neštetihih prilik za izražanje svojih misli, zato je tajništvo Strokovne komisije v Mariboru izdelalo vprašalne pole, ki dajejo vsakemu pripadniku (članu) našega pokreta možnost povedati to, kar hoče in želi. Te vprašalne pole so vsem na razpolago v tajništvu, Delavska zbornica, II. nadstropje. — Sodrugji in sodružice! Poslušajte se teh vprašalnih pol v čim večjem številu!

Predsednike obratnih zaupnikov mestnih podjetij je sprejel novi mestni načelnik g. dr. Juvan. Zaupnike je vodil in mu jih predstavil s. Petejan. Namen obiska je bil, da zaupniki novemu mestnemu načelniku sporoče glavne želje mestnega delavstva ter ga zaprosijo, da po svojih močeh skuša braniti pridobljene pravice delavstva, zlasti pa kolektivno pogodbo in sedanje plače. Gosp. mestni načelnik je želje zaupnikov vzel na znanje ter izjavil, da bo te želje zaupnikov upošteval, obenem pa je zaprosil, da naj tudi zaupniki napravijo, kar morejo za konsolidacijo mestnih podjetij.

Publikacije

»Kar po domače« je naslov knjigi, ki jo je spisal višji režiser prof. O. Šest. Na duhovit, njemu lasten način Vam pripoveduje o vseh mogočih nerodnostih, ki jih zagreše nekateri ljudje, ki se navzlic svojem uglednemu položaju, dostikrat ne znajo prav vesti. Od srca se boste smejali sijajno opisanim komičnim zadregam teh ljudi. Sitno je za vsakogar, če se mu ljudje za njegovim hrbtom zaradi njegovega nerodnega vedenja posmehujejo. Čeprav nekateri na uglajene manire nič ne dajo, pa jim le ni prijetno, če slišijo opazko, da so nerodni »kakor štor«. Dandanes pa tisti kaj velja, ki ima prijeten in družaben nastop. Kdor hoče dosegati v življenju uspehe, se mora naučiti predvsem uglajenega vedenja. Od nastopa je odvisen uspeh. O vsem tem govori Šestova knjiga »Kar po domače«. Knjiga ima 128 strani in stane Din 30.—. — Naročite jo še danes pri upravi »Žene in doma«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10.

Lepo blago

po Din 8.— v
Trpinovem bazarju

Zanimivosti za vsakega**Vera in življenje**

Anglež Fielding Hall je dolgo časa bival v koloniji Burma in proučeval vero in običaje Burmanov, o katerih pravi, da ne samo verujejo v Budo, temveč tudi žive po njegovih naukih, dočim se o Evropejcih ne da govoriti, da bi živeli po naukih svoje vere, ki jo na zunaj priznavajo in izpovedujejo kot svojo. V knjigi »The soul of a People« je zbral vse študije o Burmanih. V njej pravi med drugim to-le:

Skušal sem si predstaviti, kako bi postopal Burman, ki bi prišel v Anglijo z namenom, da raziskuje vero Angležev in spozna impulze našega življenja.

Videl sem, kao bi mu pokazali sv. pismo kot vir naše vere in bi mu priporočili, naj ga študira, da bo zvedel, kaj mi verujemo in česa ne — kaj daje pobudo našemu življenju. Sledil sem v mislih temu Burmanu, kako prime za sv. pismo, da študira in potem primerja z njim naša dejanja in nehanja. Potem sem videl, kako je bil popolnoma zmeden. Predstavljal sem si, kako bere v sv. pismu nove zaveze te-le izreke:

Kdor ima ušesa, da sliši, naj čuje: Ljubbi svojega sovražnika, delaj dobro tistim, ki te sovražajo.

Blagoslavljalj tiste, ki te preklinjajo in moli za tiste, ki te preganjajo.

Če te kdo udari po desnem licu, mu nastavi še levo.

Daj vsakemu, kar te prosi, in ne zahtevaj nazaj od tistega, ki ti jemlje tvoje imetje.

Burman bi potem primerjal vpliv te vere na vernike. In kaj bi videl? On vidi... ali mi je mar treba pripovedovati, kaj vse odkrije? Kdor to čita, že dobro ve. In končati se bo Burman vprašal: ali je res to ve-

ra tega naroda? Ali more eno delati in drugo verovati?

V sv. pismu bere, da lažje pride kame-la skozi uho šivanke nego bogatin v sveta nebesa. Vidi pa, kako se bogastvo povsod visoko ceni, kako že otroke navajajo »delati kšefte«, služiti denar in se prerivati skozi življenje naprej. Vidi, da se duhovniki, ki učé iz svetih knjig, s svojimi dohodki ne merijo z revnimi, temveč s premožnejšimi. In Burman strmi. Vpraša se, ali ta narod res veruje, da je bogastvo zlo? Kajti dejanja dokazujejo, da smatra bogastvo za dobro. Kje tiči njegova vera? Ali v knjigah, v katere baje veruje in ki preklinjajo bogataše, ali v njegovih dejanjih, ki dokazujejo, da je bogastvo nekaj dobrega in sicer nekaj zelo dobrega?

Burman mora postati popolnoma zbeگان. Kajti nekdo, ki od zunaj premotriva našo vero, jo presoja tako, kakor presoja vse drugo na svetu. On ne more začeti s tem, da bi gledal v njej edino razodetje resnice; ne more iti od nepoznanega k poznanemu, temveč kvečemu obratno. Najprej bo poskusil zvedeti, kaj je resnično vera naroda in potem bo po življenju naroda sodil, koliko mu ta vera res pomeni. Kajti brezsmiselno je reči, da človek lahko eno veruje, drugo pa dela. To sploh ni vera. Človek lahko samega sebe vara, da je to vendarle mogoče, v svoji najgloblji notranjosti pa natančno ve, da to ne drži. Vera ni neki predlog, na katerega pristanes, potem ga pa zavreš in pozabiš. Vera obvlada duh in srce. Ne za en dan, temveč za vselej. Če smo na primer enkrat preskusili, da se ob ognju opečes, potem te izkušnje ne zavremo, temveč jo ohranimo kot navodilo za vse življenje.

Sportna rubrika

Amater : Trbovlje 3 : 0. Prvenstvena tekma Amater : Trbovlje se je končala s porazom Trbovlja. Igralci Amaterja so igrali z velikim elanom in požrtvovalnostjo, tako da so zmago pošteno zaslužili. V prvem polčasu ni bilo odločitve, v drugem polčasu pa, ko je moštvo Amaterja podvojilo svoje sile, je igra valovila tik pred vrati Trbovlja. Prilicno sta bili mostvi enaki, vendar je bilo moštvo Amaterja tehnično mnogo boljše in vztrajnejše. Sodnik g. Ramovž je bil strog in objektivni. Publike mnogo, ki je drukala, vendar dostojno. V predtekmi je zmagala rezerva Amaterja pro-

ti rezervi Trbovelj z rezultatom 5 : 2. — Tako bi se morale tudi ostale tekme odigrati, kjer bodo nastopili delavski klubi, da bodo že nazunaj pokazali, kako delavci pojmujejo sport. Zavisti in ljubosumja med delavskimi sportniki ne sme biti!

Prijatelj prirode

»Prijatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 13. oktobra izlet na Pohorje k vodopadu pod Mariborsko kočo. Odhod ob 6. uri od vogala Frankopanove in Stritarjeve ulice.

**TIVAR-
OBLEKE
ZA DELO**

Kompletne obleke iz
čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače
iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega
in vsako priliko

**TIVAR-
OBLEKE**

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon Interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodex Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.